27/10/2021

Κύπριοι στον ελληνοϊταλικό πόλεμο

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Του Πέτρου Παπαπολυβίου

Η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940 μας δίνει την ευκαιρία να θυμηθούμε τους Κυπρίους που είχαν ουσιαστικότερη προσφορά στον αγώνα στα βουνά της Ηπείρου και της Αλβανίας, προασπίζοντας την ελληνική ελευθερία. Η κυπριακή διάθεση για κατάταξη στον ελληνικό στρατό υπήρξε και αυτή τη φορά τεράστια, όμως οι σύμμαχοι, κατά τα άλλα, Βρετανοί εμπόδισαν με διάφορα προσχήματα τη μαζική στρατολόγηση, φοβούμενοι τις μελλοντικές επιπτώσεις από την επιστροφή χιλιάδων απομάχων με το ελληνικό εθνόσημο στη μεγαλόνησο.

Ο αριθμός των Κυπρίων που κατατάχθηκαν στον ελληνικό στρατό το 1940-1941, δεν μπορεί να υπολογιστεί ακριβώς. Η προσωπική μας εκτίμηση είναι ότι μαζί με τους φοιτητές – εθελοντές, προσεγγίζουν τους 200. Οι περισσότεροι, μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδος ή Έλληνες υπήκοοι, κατατάχθηκαν μεμονωμένα, ενώ άλλην ομάδα αποτελούσαν οι αξιωματικοί κυπριακής καταγωγής. Οι Κύπριοι που κατάφεραν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες του ταξιδιού από το νησί τους, στις επικίνδυνες συνθήκες του πολέμου, και να φτάσουν, μέσω Αιγύπτου ή Τουρκίας,

στην Αθήνα, για να καταταχθούν, ήταν ελάχιστοι και οι προσωπικές τους ιστορίες δείχνουν το πατριωτικό τους πάθος. Οι περιπτώσεις των Ευάγγελου Λ. Λουΐζου, από την Αμμόχωστο, του γιατρού Θεόδωρου Μαρσέλλου, από τη Λάρνακα και του Δημήτρη Μαννούρη, αμαξά από την Ακανθού, είναι οι πιο χαρακτηριστικές: Ο πρώτος, γόνος μεγάλης οικογένειας της Αμμοχώστου, έφεδρος αξιωματικός του ελληνικού στρατού και κατοπινός ξεναγός στην Κύπρο του Γιώργου Σεφέρη, σύμφωνα με την ιστορία – θρύλο, μετά την κατάταξή του, στα τέλη Νοεμβρίου 1940, πήρε ταξί και ζήτησε από τον εμβρόντητο οδηγό να τον οδηγήσει από τη Θεσσαλονίκη στη μονάδα του στο μέτωπο... Ο Μαρσέλλος έφτασε κι αυτός στην Αθήνα, με τη γυναίκα του, μέσω Τουρκίας. Ύστερα από την κατάρρευση του μετώπου και αφού ταλαιπωρήθηκε για αρκετούς μήνες στην πρωτεύουσα, κατέληξε στη Ζαγορά του Πηλίου, από όπου βγήκε στο βουνό, στο 54ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ. Μετά την επιστροφή του από τον πόλεμο εκδόθηκε το βιβλίο του «Χρυσά Βουνά. Το βιβλίο του αντάρτη» (Κύπρος: Λαϊκή Εκδοτική Εταιρεία, 1947), όπου περιγράφονται οι εμπειρίες του από το ελληνικό αντάρτικο. Τέλος, ο έφεδρος ανθυπολοχαγός Δ. Μαννούρης, 63 χρονών κατά το 1940, είχε μια εντυπωσιακή στρατιωτική προϊστορία, αφού είχε καταταχθεί εθελοντικά στον πόλεμο του 1897, στους Βαλκανικούς πολέμους, στον Α Παγκόσμιο πόλεμο και στη Μικρασιατική εκστρατεία!

Από τους Κύπριους φοιτητές της Αθήνας, οι περισσότεροι κατατάχθηκαν στις 8 Δεκεμβρίου 1940. Ξεχώριζε ανάμεσά τους ο απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής Ροδίων Π. Γεωργιάδης, που έχασε τη ζωή του, όπως και ο αδελφός του Μιλτιάδης, στις ναζιστικές φυλακές της Γερμανίας, καταδικασμένος για αντιστασιακή δράση στην Αθήνα. Δύο φοιτητές της Ιατρικής από την Αμμόχωστο, ο Βαρνάβας Σιερίφης και ο Λουκής Λιασίδης ζήτησαν να πολεμήσουν, αντί να τους ανατεθούν ιατρικά καθήκοντα, και τραυματίστηκαν στις μάχες των υψωμάτων του Τεπελενίου. Ο πρώτος απεβίωσε σε νοσοκομείο του Μεσολογγίου, και ο δεύτερος αργότερα, το 1942, σε νοσοκομείο της Αθήνας. Ένας πέμπτος εθελοντής από την κυπριακή φοιτητική ομάδα, ο Λεμεσιανός Ανδρέας Δρουσιώτης, συνέχισε τη δράση του και στην Αντίσταση, από τις γραμμές του ΕΛΑΣ, και σκοτώθηκε πολεμώντας στην Πιερία, στις 19 Οκτωβρίου 1944.

Δημοσιεύθηκε στην εφημ. «Ο Φιλελεύθερος», στις 26 Οκτωβρίου 2013 – Ο Π. Παπαπολυβίου είναι αναπλ. καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου papapolyviou.wordpress.com

Το κείμενο αναδημοσιεύεται στον επίσημο ιστοτόπο της Εκκλησίας της Κύπρου